

Sygn. akt II C 239/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2012 r.

Sąd Rejonowy dla W. M. w W. II W. C. w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Kamila Spalińska – Zbrzeźna

Protokolant: sekr. sądowy Monika Ostrowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 03 lipca 2012 r. w W. sprawy

z powództwa M. C.

przeciwko P. O.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od pozwanego P. O. na rzecz powoda M. C. kwotę 2 500,00 zł (dwa tysiące pięćset złotych),

II. zasądza od pozwanego P. O. na rzecz powoda M. C. kwotę 600,00 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

III. nakazuje pobrać od pozwanego P. O. na rzecz Skarbu Państwa – kasy Sądu Rejonowego dla W. M. w W. kwotę 284,20 zł (dwieście osiemdziesiąt cztery złote dwadzieścia groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

II C 239/11

UZASADNINIE

Powód M. C. w pozwie złożonym w dniu 14 marca 2011 roku wniósł o zasądzenie od pozwanego P. O. kwoty 2 500 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci godności, zdrowia i nietykalności cielesnej, wnosząc jednocześnie o zwolnienie z kosztów sądowych oraz o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu do pozwu powód wskazał, że w dniach od 7 do 9 września 2007 roku przebywając na obserwacji sądowo-psychiatrycznej w Areszcie Śledczym W. M. miało miejsce znęcanie się fizyczne i psychiczne pozwanego nad powodem. W tym okresie powód był bity, polewany wodą, opluwany oraz przymusem nakłaniany do odbycia stosunku oralnego przez pozwanego oraz innych współosadzonych. Wyniku tych zdarzeń na ciele powoda pojawiły się żółto-brązowe przebarwienia po krwiakach podskórnych, które naruszyły czynności narządu ciała powoda na okres poniżej 7 dni.

W następstwie zgłoszenia powyższych zdarzeń lekarzowi prowadzącemu obserwację psychiatryczną powoda, zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające okoliczności znęcania się nad powodem, przeprowadzone na podstawie decyzji nr 42/2007 z dnia 12 września 2007 r. Dyrektora Aresztu Śledczego W. M. oraz złożone zostało zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury Rejonowej dla W.– M.. Śledztwo zostało umorzone z uwagi na brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego. Postępowanie wyjaśniające potwierdziło znęcanie się psychiczne i fizyczne pozwanego oraz innych osadzonych nad powodem (k.7-14). W wyniku czego pozwany został ukarany dyscyplinarnie (k.191).

Na rozprawie w dniu 17 listopada 2011 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa. Zaprzeczył wszystkim okolicznościom zawartym w pozwie, podnosząc w uzasadnieniu, że pozew jest zwykłym oszczerstwem. Pozwany

wniósł również o rozpoznanie sprawy pod swoją nieobecność i o nie doprowadzenie go z Zakładu Karnego w I., ze względu na podjętą naukę.

(protokół z rozprawy z dnia 17 listopada 2011 r. k. 92-93)

Postanowieniem z dnia 15 kwietnia 2011 r. powód został w całości zwolniony od kosztów sądowych oraz został ustanowiony pełnomocnik z urzędu (k.34).

Na rozprawie w dniu 3 lipca 2012 r. pełnomocnik powoda podtrzymał żądanie pozwu i wniósł o zasądzenie kosztów z urzędu. Pozwany wniósł o „racjonalne spojrzenie na dowody i fakty”, podnosząc jednocześnie, że ukaranie dyscyplinarne zostało wystawione w skutek pomówienia, a wersje powoda potwierdza tylko jedna osoba.

(protokół z rozprawy z dnia 3 lipca 2012 r. k. 269-271)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. został tymczasowo aresztowany w dniu 9 stycznia 2007 r. w związku podejrzeniem popełnieniem przestępstwa z art. 280 § 1 kk i art. 200 kk (k.5). Osadzony został w Areszcie Śledczym W. B., pozostając do dyspozycji Prokuratury Rejonowej W. (...) Ds (...)

W sierpniu 2007 r. powód został przeniesiony do Aresztu Śledczego W. M. na obserwację sądowo-psychiatryczną.

M. C. przebywał w celi przejściowo – obserwacyjnej, do której trafia każdy osadzony, który ma być przyjęty na Oddział Psychiatrii. W celi przebywali również m.in. P. O., T. G., J. C. oraz A. S. (1). W dniach od 7 września (godziny popołudniowe) do 10 września (godziny ranne) 2007 r. P. O., T. G., J. C. naruszali nietykalność fizyczną M. C. poprzez wykręcanie rąk, bicie kijem od mopa poniżej kolan, a także znęcali się nad nim poprzez obnażanie się J. C. przed twarzą powoda, strasząc go odbyciem stosunku seksualnego. Oblewali powoda wodą, pluli, rzucali w stronę powoda takimi rzeczami jak szczotka od toalety, zabierali jego rzeczy (koc, prześcieradło, talerze, paczki żywnościowe) oraz posiłki. Powód był również wyzywany i wyśmiewany odnośnie jego odstających uszu. Straszono go gwałtem lub zabójstwem. Agresywne zachowania trwały od początku obecności powoda w celi.

(dowód: zeznania świadka A. S. (2) k.166-168) (dowód: zeznania M. C. k.269-270)

W trakcie rozmowy z lekarzem prowadzącym jego obserwację psychiatryczną, powód zgłosił, że od godziny 16.00 w piątek 7 września 2007 r. do rana 10 września 2007 r. osadzeni przebywający wraz z nim w celi znęcali się nad nim. W wyniku tego zgłoszenia zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające, które potwierdziło przytoczone wyżej zdarzenia oraz zostało zgłoszone popełnienie przestępstwa do Prokuratury Rejonowej W. M.. Postanowieniem z dnia 28 marca 2008 r. śledztwo zostało umorzono wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego.

(dowód: sprawozdanie z postępowania wyjaśniającego okoliczności znęcania się na tymczasowo aresztowanym M. C. k. 26-33, zawiadomienie o przestępstwie k.4-6, postanowienie o umorzeniu śledztwa k. 15).

Podczas dalszego pobytu ze względu na problemy z innymi współwięźniami oraz z obawy na groźby pozwanego powód został odizolowany i przeniesiony do innej celi.

Pozwanemu w związku ze znęcaniem się psychicznym i fizycznym nad osobą M. C. (co potwierdziło przeprowadzone postępowanie wyjaśniające w procedurze wewnętrznej Aresztu Śledczego) została wymierzona kara dyscyplinarna 1 miesiąca pozbawienia prawa zakupu artykułów żywnościowych i tytoniowych oraz innych dopuszczonych do sprzedaży w kantynie.

(dowód: wniosek o wymierzenie kary dyscyplinarnej k.191).

Powyższe okoliczności ustalone zostały w oparciu o materiał zgromadzony w aktach sprawy, w tym z sprawozdania wyjaśniającego okoliczności znęcania się nad M. C. oraz zawiadomieniu o przestępstwie.

Przy ustaleniu stanu faktycznego Sąd uwzględnił również zeznania świadków A. S. (2) (k. 166) i I. R. (k. 219). Sąd dał wiarę w całości zeznaniom świadka A. S. (1) uznając, że są one obiektywne, spójne, logiczne oraz zgodne z zeznaniami powoda i pozostałym materiałem dowodowym w postaci dokumentów. W ocenie Sądu świadek jako współosadzony nie ma powodów, aby fałszywie oskarżać pozwanego, ani też aby przedstawiać wersję korzystną dla powoda. Zeznaniami świadka I. R. Sąd dał wiarę w części, w jakiej dotyczyły one wydarzeniom w celi pomiędzy pozwanym i powodem, mając jednak na uwadze, że wiedzę swoją czerpała ona wyłącznie z przekazów ustnych zarówno powoda, jak i pozwanego w toku postępowania wyjaśniającego. Odnośnie zeznań T. G. należy ocenić je jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, gdyż świadek w znacznym zakresie zasłaniał się niepamięcią i niewiedzą. Sąd dał wiarę twierdzeniom powoda przedstawionym w przesłuchaniu przed Sądem, albowiem korespondują one z pozostałym materiałem dowodowym. Wyjaśnienia pozwanego Sąd ocenił jako sprzeczne z pozostałym materiałem dowodowym.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się.

Stosownie do treści art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. (...) Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

W doktrynie i orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż podmiot, który dochodzi zadośćuczynienia za doznaną krzywdę jest zobowiązany do wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego.

Na początku należy wskazać, że zgodnie z dominującym poglądem w nauce prawa i judykaturze przyjmuje się, że „dla istnienia dobra osobistego i uznania, że doszło do jego naruszenia, znaczenie mają oceny społeczne, analiza z punktu widzenia rozsądnego człowieka; nie ma natomiast znaczenia subiektywne przekonanie zainteresowanego.” Pogląd ten został potwierdzony w orzeczeniu z dnia 16 stycznia 1976 r. w sprawie o sygn. II CR 692/75, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że: „Ocena czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, powinno wynikać z obiektywnej reakcji społecznej”.

Wskazywane przez powoda zachowania pozwanego, polegające na nękanii i zastraszaniu uzasadniają jego odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych powoda w postaci zdrowia i nietykalności cielesnej, jak również godności. A. S. (1) będący naocznym świadkiem tamtych wydarzeń zeznał, że miały one charakter okrutny i agresywny. Ponadto zeznał, że widział na ciele powoda obrażenia, ponieważ były widoczne ślady. Istnienie obrażeń w postaci siniaków potwierdziło również badanie lekarskie bezpośrednio po zgłoszeniu zdarzenia. Opisane przez powoda i świadka A. S. (1) zachowania pozwanego posiadały więc znamiona działania bezprawnego. Czynności pozwanego, mające doprowadzić do poniżenia, ośmieszenia i naruszenia cielesności powoda były dokonywane niezgodnie z prawem. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pozwany dopuścił się względem powoda znęcania się fizycznego oraz psychicznego, namawiając i podlegając innych współosadzonych do wykonywania czynów niegodnych. Nie ulega wątpliwości, że zachowania pozwanego miały charakter czynu bezprawnego.

W ocenie Sądu powód udowodnił, że pozwany wyszedł poza granicę zakreślone prawem. W wyroku Sądu Apelacyjnego w P.z dnia 18 listopada 2010 r., I ACa 870/10 wskazano, że w przepisie z art. 24 § 1 k.c. ustanowione zostało domniemanie bezprawności naruszenia dobra osobistego. Domniemanie to podlega obaleniu przez wykazanie uprawnienia do określonego działania. W procesie o ochronę dóbr osobistych, pozwany ma obowiązek wykazać, że

jego działanie nie było bezprawne. Pozwany nie zainicjował postępowanie dowodowego w tym zakresie. Nie wnosił o dopuszczenie dowodów z zeznań świadków, ani nie dołączył żadnych dokumentów, które potwierdziłyby jego twierdzenia o bezprawności jego działań, poza własnymi zeznaniami.

Wskazany przez powoda szereg okoliczności, świadczących o naruszeniu przez pozwanego dóbr osobistych uzasadnia przyznanie z tego tytułu zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma łagodzić szkody z tytułu cierpień fizycznych i psychicznych.

Przewidziana w art. 445 § 1 i art. 448 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze.

Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 21 grudnia 2006 r. I ACa 1253/06 uznał, że zadośćuczynienie przewidziane w przepisach art. 24 k.c. i art. 448 k.c. ma charakter kompensacyjny, a zatem jego wysokość nie może być symboliczna lecz winna dla poszkodowanego przedstawiać wartość satysfakcjonującą, a więc ekonomicznie odczuwalną. Z drugiej jednak strony, jego wysokość nie powinna być nadmierna w tym sensie, żeby stanowić mogła źródło wzbogacenia się poszkodowanego na tle dotychczasowego jego statusu materialnego. Sąd zasądzając zadośćuczynienie uznał, że podana przez powoda kwota jest zasadna i współmierna z doznanymi krzywdami, a przy tym nie nosi cech nadmierności i wygórowania, dlatego uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. zgodnie z zasadą ponoszenia odpowiedzialności za wynik procesu oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto Sąd z uwagi na fakt, iż powód był zwolniony od ponoszenia kosztów sądowych w całości, nieuiszczone koszty sądowe nakazał pobrać po pozwanego P. O. na rzecz Skarbu Państwa, zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z: odpisy wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda z urzędu, powodowi oraz pozwanemu za pośrednictwem Dyrektora ZK